

AD PRIMUM ergo dicendum, quod illud residuum poenae, ad quod obligat, est medicina purgans peccati impuritatem.

AD SECUNDUM dicendum, quod obstaculum regni non solum est peccatum, sed etiam poena, quam qualiter sacerdos imponat, dictum est (*in corp.*).

AD TERTIUM dicendum, quod etiam passio Christi obligat nos ad poenam aliquam, per quam ei conformemur.

ARTICULUS IV.

71

UTRUM SACERDOS POSSIT LIGARE ET SOLVERE
SECUNDUM PROPRIUM ARBITRIUM.

AD QUARTUM sic proceditur. Videtur, quod sacerdos possit ligare, et solvere secundum proprium arbitrium: Hieronymus enim dicit (*hab. cap. 86. De Poenit. Dist. 1. et implic. Basil. epist. can. ad Amphiloch. can. 2. et in Conc. Melensi A. C. 859. cap. 10.*): « Mensuram temporis in agenda poenitentia ideo non satis aperte praefigunt canones pro unoquoque crimine, ut de singulis dicant qualiter unumquodque sit emendandum; sed magis arbitrio sacerdotis intelligentis relinquendum statuunt »; ergo videtur, quod ipse secundum suum arbitrium possit ligare, et solvere.

2. PRAETEREA. Dominus laudavit villicum iniquitatis, quod prudenter fecisset, quia debitoribus domini sui remisisset largiter (*Luc. 16.*): sed Deus est magis pronus ad miserendum, quam aliquis dominus temporalis; ergo videtur, quod laudabilior sit sacerdos, quanto plus de poena remiserit.

3. PRAETEREA. Omnis actio Christi nostra est instructio: sed ipse quibusdam peccantibus nullam poenam imposuit, sed solum emendationem vitae, ut patet de adultera, Joan. 8.; ergo videtur, quod secundum arbitrium suum possit etiam sacerdos, qui est vicarius Christi, dimittere totam poenam, vel partem.

SED CONTRA. Gregorius VII. dicit (*in Conc. Rom. 5. A. C. 1078. can. 5. et hab. cap. 6. De Poenit. Dist. 2.*): « Falsam poenitentiam dicimus, quae non secundum auctoritatem sanctorum Patrum pro qualitate criminis imponitur »; ergo videtur, quod non omnino sit in arbitrio sacerdotis.

Praeterea. Ad actum clavium requiritur discretio; sed si esset omnino in voluntate sacerdotis dimittere, et imponere de poena, quantum vellet, non esset ibi necessaria discretio, quia nunquam ibi indiscretio posset accidere; ergo non est omnino in arbitrio sacerdotis.

RESPONDEO dicendum, quod sacerdos operatur in usu clavium, sicut instrumentum, et minister Dei: nullum autem instrumentum habet efficacem actum, nisi secundum quod movetur a principali agente; et ideo dicit Dionysius in fine Eccles. Hierarch. quod « sacerdotibus utendum est virtutibus hierarchicis, quomodo Divinitas eos moverit ». In cujus signum Matth. 16. ante potestatem clavium Petro traditam fit mentio de revelatione Divinitatis ei facta, et Joan. 20. praemittitur potestati remissionis apostolis datae Spiritus Sancti donum, quo filii Dei aguntur. Unde « si quis praeter illum motum divinum uti sua potestate praesumeret, non consequeretur effectum », ut Dionysius dicit (*ibid.*): et praeter hoc a divino ordine averteretur, et sic culpam incurreret. Et quia poenae satisfactoriae infligendae medicinae sunt, sicut medicinae in arte determinatae non omnibus competunt, sed variandae sunt secundum arbitrium medici non propriam voluntatem sequentis, sed scientiam

medicinae, ita poenae satisfactoriae in canonibus determinatae non competunt omnibus, sed variandae sunt secundum arbitrium sacerdotis divino instinctu regulatum. Sicut ergo medicus aliquando prudenter non dat medicinam ita efficacem, quae ad morbi curationem sufficiat, ne propter debilitatem naturae majus periculum oriatur, ita sacerdos divino instinctu motus non semper totam poenam, quae uni peccato debetur, injungit, ne infirmus aliquis ex magnitudine poenae desperet, et a poenitentia totaliter recedat.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod arbitrium illud debet esse divino instinctu regulatum.

AD SECUNDUM dicendum, quod etiam de hoc laudatur villicus, quod prudenter fecit; et ideo in remissione poenae debitae discretio adhibenda est.

AD TERTIUM dicendum, quod Christus habuit potestatem excellentiae in sacramentis, unde ipse ex auctoritate poenam totam, vel partem poterat dimittere, sicut volebat: non est ergo simile de his, qui operantur tantum ut ministri.

QUAESTIO XIX.

DE MINISTRIS CLAVIUM, IN SEX ARTICULOS DIVISA.

Deinde considerandum est de ministris clavium, et usu earum.

Circa quod quaeruntur sex.

Primo. Utrum sacerdos legalis claves habuerit.

Secundo. Utrum Christus claves habuerit.

Tertio. Utrum soli sacerdotes claves habeant.

Quarto. Utrum sancti homines non sacerdotes claves, vel usum earum habeant.

Quinto. Utrum mali sacerdotes usum clavium habeant efficacem.

Sexto. Utrum schismatici, haeretici, excommunicati, suspensi, et degradati usum clavium habeant.

ARTICULUS I.

72

UTRUM SACERDOS LEGALIS CLAVES HABUERIT.

AD PRIMUM sic proceditur. Videtur, quod sacerdos legalis claves habuerit: clavis enim est sequela ordinis: sed ipsi habuerunt ordinem, ex quo sacerdotes dicebantur; ergo etiam habuerunt claves sacerdotes legales.

2. PRAETEREA. Sicut Magister dicit (*4. Dist. 18.*), claves sunt duae, scilicet scientia discernendi, et potentia judicandi: sed ad utrumque sacerdotes legales habebant auctoritatem; ergo habebant claves.

3. PRAETEREA. Sacerdotes legales habebant aliquam potestatem super reliquum populum, non temporalem, quia sic potestas regia non fuisset distincta a sacerdotali; ergo spiritualement, et haec est clavis; ergo habebant clavem.

SED CONTRA. Claves ordinantur ad aperiendum regnum coelorum, quod

sacerdos est solum minister; ergo non potest sua malitia donum a Deo transmissum per eum nobis auferre.

RESPONDEO dicendum, quod sicut participatio formae, quae est inducenda in effectum, non facit instrumentum, ita nec subtractio talis formae tollit usum instrumenti; et ideo cum homo sit tantum instrumentaliter agens in usu clavium, quantumcumque sit gratia per peccatum privatus, per quam gratiam fit remissio peccatorum, nullo tamen modo privatur usu clavium.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod donum Spiritus Sancti exigitur ad usum clavium, non ut sine quo fieri non possit, sed quia sine eo incongrue fit ex parte utentis, quamvis subjiciens se clavibus effectum clavium consequatur.

AD SECUNDUM dicendum, quod rex terrenus in thesauro suo defraudari, et decipi potest, et ideo dispensationem ejus hosti non committit: sed rex coelestis defraudari non potest, quia totum ad ipsius honorem cedit, etiam quod aliqui clavibus male utantur, quia novit ex malis elicere bona, et per malos etiam multa bona facere; et ideo non est simile.

AD TERTIUM dicendum, quod Augustinus loquitur de remissione peccatorum, secundum quod sancti homines cooperantur ad ipsam, non ex vi clavium, sed ex merito congrui; et ideo dicit, quod etiam per malos sacramenta ministrat, et inter alia sacramenta etiam absolutio, quae est usus clavium, computare debet: sed per membra columbae, idest per sanctos homines, facit remissionem peccatorum, in quantum eorum intercessionibus peccata remittit. Vel potest dici, quod membra columbae nominat omnes ab Ecclesia non praecisos; qui enim ab eis sacramenta recipiunt, gratiam consequuntur, non autem qui recipiunt ab illis, qui sunt ab Ecclesia praecisi, quia ex hoc ipso peccant, excepto baptismo, quem in casu necessitatis licet etiam ab excommunicato recipere.

AD QUARTUM dicendum, quod intercessio, quam sacerdos malus ex propria persona facit, non habet efficaciam; sed illa quam facit ut minister Ecclesiae, habet efficaciam ex merito Christi: utroque tamen modo debet intercessio sacerdotis populo subjecto prodesse.

ARTICULUS VI.

77

UTRUM SCHISMATICI, HAERETICI, EXCOMMUNICATI, SUSPENSII, ET DEGRADATI USUM CLAVIUM HABEANT.

AD SEXTUM sic proceditur. Videtur, quod schismatici, haeretici, excommunicati, suspensi, et degradati usum clavium habeant: sicut enim potestas clavium dependet ab ordine, ita et potestas conficiendi: sed non possunt amittere usum potestatis conficiendi, quia si conficiunt, confectum est, quamvis peccent conficientes; ergo etiam non possunt amittere usum clavium.

2. PRAETEREA. Omnis potestas spiritualis activa in eo qui habet usum liberi arbitrii, exit in actum, quando vult: sed potestas clavium adhuc remanet in praedictis, quia cum non detur nisi in ordine, oporteret reordinari eos, quando ad Ecclesiam redeunt; ergo cum sit potentia activa, possunt in actum ejus exire, cum voluerint.

3. PRAETEREA. Spiritualis gratia magis impeditur per culpam, quam per poenam: sed excommunicatio, et suspensio, et degradatio sunt poenae quaedam; cum ergo propter culpam non amittat aliquis usum clavium, videtur quod nec propter ista

SED CONTRA. August. dicit (*tract. 121. in Joan. sub fin.*), quod « Ecclesiae charitas peccata dimittit »: charitas autem est, quae facit Ecclesiae unionem; cum ergo praedicti sint ab Ecclesiae unione divisi, videtur quod usum clavium non habeant in remittendis peccatis.

Praeterea. Nullus absolvitur a peccato secundum hoc quod peccat: sed aliquis a praedictis absolutionem peccatorum petens peccat, contra praceptum Ecclesiae faciens; ergo per eos a peccato absolvi non potest: et sic idem quod prius.

RESPONDEO dicendum, quod in omnibus praedictis manet clavium potestas quantum ad essentiam, sed usus impeditur ex defectu materiae. Cum enim usus clavium in utente praelationem requirat respectu ejus, in quem utitur, ut supra dictum est (*q. 17. art. 2. ad 2.*), propria materia, in quam excercetur usus clavium, est homo subditus: et quia per ordinationem Ecclesiae unus subditur alteri, ideo etiam per Ecclesiae praelatos potest subtrahi alicui ille qui erat ei subjectus: unde cum Ecclesia haereticos, et schismaticos, et alios hujusmodi privet, subtrahendo subditos vel simpliciter, vel quantum ad aliquid, quantum ad hoc quod privati sunt, non possunt usum clavium habere.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod materia sacramenti Eucharistiae, in quam suam potestatem excercet sacerdos, non est homo, sed panis triticeus, et in baptismo homo simpliciter. Unde sicut si subtraheretur haeretico panis triticeus, conficere non posset, ita nec si subtrahatur praelato praelatio, absolvere poterit: potest tamen baptizare, et conficere, quamvis ad sui damnationem.

AD SECUNDUM dicendum, quod propositio habet veritatem, quando non deest materia, sicut est in proposito.

AD TERTIUM dicendum, quod ex ipsa culpa non subtrahitur materia, sicut per aliquam poenam; unde poena non impedit per contrarietatem ad effectum inducendum, sed ratione praedicta (*in corp.*).

QUAESTIO XX.

DE HIS, IN QUOS USUS CLAVIUM EXERCERI POTEST, IN TRES ARTICULOS DIVISA.

Deinde considerandum est de his, in quos usus clavium exerceri potest.

Circa quod tria quaeruntur.

Primo. Utrum sacerdos possit in quemlibet hominem uti clave, quam habet. Secundo. Utrum sacerdos possit semper suum subditum absolvere. Tertio. Utrum aliquis possit uti clavibus in suum superiorem.

ARTICULUS I.

78

UTRUM SACERDOS POSSIT UTI CLAVE, QUAM HABET,
IN QUEMLIBET HOMINEM.

AD PRIMUM sic proceditur. Videtur, quod sacerdos possit uti clave, quam habet, in quemlibet hominem: potestas enim clavium in sacerdotes descendit ex illa divina auctoritate, qua dixit: *Accipite Spiritum Sanctum: quorum remiseritis peccata, remittuntur eis* (Joan. 20.): sed illud indeterminate dictum est; ergo potest ea uti in quoslibet.

2. PRAETEREA. Clavis corporalis, quae aperit unam seram, aperit omnes alias ejusdem modi: sed omne peccatum cujuscumque hominis est ejusdem rationis obstaculum respectu introitus coeli; ergo si potest unum hominem sacerdos per clavem, quam habet, absolvere, poterit et quoscunque alios.

3. PRAETEREA. Sacerdotium novi Testamenti est perfectius, quam veteris: sed sacerdos veteris Testamenti poterat uti sua potestate, quam habebat discernendi inter lepram, et lepram, indifferenter in omnes; ergo multo fortius sacerdos evangelicus potest uti potestate sua in omnes.

SED CONTRA est, quod dicitur (16. q. 1. in append. Grat. ad cap.: *Adjicimus*): « Nulli sacerdotum liceat parochianum alterius absolvere, aut ligare »; ergo non, quilibet potest quemlibet absolvere.

Praeterea. Judicium spirituale debet esse ordinatius quam temporale: sed in judicio temporali non potest quilibet iudex quemlibet judicare; ergo cum usus clavium sit judicium quoddam, non potest sacerdos quilibet sua clavi in quemlibet uti.

RESPONDEO dicendum, quod ea quae circa singularia operari oportet, non eodem modo omnibus competunt: unde sicut praeter generalia medicinae praecepta oportet adhiberi medicos, quibus praecepta universalis medicinae singulis infirmitatibus, secundum quod debent, aptentur, ita in quolibet principatu, praeter illum qui universalis praecepta legis tradit, oportet esse aliquos, qui ea singulis, secundum quod debent, adaptent. Et propter hoc etiam in coelesti hierarchia sub potestatibus, quae indistincte praesunt, ponuntur principatus, qui singulis provinciis distribuuntur, et sub his angeli, qui singulis hominibus in custodiam deputantur, ut patet ex his quae dicta sunt in lib. 2. (*Dist. 10. q. 1. art. 1. et 2. et part. 1. q. 113. art. 1. et 2.*). Unde et ita debet esse in praelatione Ecclesiae militantis, ut apud aliquem esset praelatio indistincte in omnes, et sub hoc essent alii, qui super diversos potestatem distinctam acciperent; et quia usus clavium requirit aliquam praelationis potestatem, per quam ille, in quem usus clavium communicatur, efficitur materia propria illius actus, ideo ille qui habet indistinctam potestatem super omnes, potest uti clavibus in omnes: illi autem, qui sub eo distinctas potestates acceperunt, non in quoslibet uti possunt clavibus, sed in eos tantum, qui eis in sortem venerunt, nisi in necessitatis articulo, ubi nemini sacramenta sunt deneganda.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod ad absolutionem a peccato requiritur duplex potestas, scilicet potestas ordinis, et potestas jurisdictionis. Prima quidem potestas aequaliter est in omnibus sacerdotibus, non autem secunda; et ideo ubi Dominus (Joan. 20.) dedit omnibus apostolis communiter potestatem remittendi peccata, intelligitur de potestate, quae consequitur ordinem; unde

et sacerdotibus, quando ordinantur, illa verba dicuntur: sed Petro singulariter dedit potestatem dimittendi peccata (*Matth. 16.*) ut intelligatur, quod ipse prae aliis habet potestatem jurisdictionis. Potestas autem ordinis, quantum est de se, se extendit ad omnes absolvendos; et ideo indeterminate Dominus dicit, *quorum remiseritis peccata*, intelligens tamen, quod usus illius potestatis esse deberet, praesupposita potestate Petro collata, secundum ipsius ordinationem.

AD SECUNDUM dicendum, quod clavis materialis non potest aperire nisi seram propriam: nec aliqua virtus activa potest agere nisi in propriam materiam: materia autem propria potestatis ordinis efficitur aliquis per jurisdictionem; et ideo non potest aliquis clave uti in eum, in quem jurisdictione non datur.

AD TERTIUM dicendum, quod populus Israël unus populus erat, et unum tantummodo templum habebat; unde non oportebat sacerdotum jurisdictiones distingui, sicut nunc in Ecclesia, in qua congregantur diversi populi, et nationes.

ARTICULUS II.

79

UTRUM SACERDOS POSSIT SEMPER SUUM SUBDITUM ABSOLVERE.

AD SECUNDUM sic proceditur. Videtur, quod sacerdos non possit semper suum subditum absolvere: sicut enim August. dicit (*lib. De vera, et fals. poenit. cap. 20.*) in litera (*4. Dist. 19.*), « nullus officio sacerdotis uti debet, nisi immunis ab illis sit, quae in aliis iudicat »: sed quandoque contingit, quod sacerdos est particeps criminis, quod subditus suus commisit, sicut cum mulierem subditam cognovit; ergo videtur, quod non semper possit in suos subditos potestate clavium uti.

2. PRAETEREA. Per potestatem clavium homo ab omnibus defectibus curatur: sed quandoque alicui peccato annexus est irregularitatis defectus, vel excommunicationis sententia, a qua simplex sacerdos absolvere non potest; ergo videtur, quod non possit uti clavium potestate in illos, qui talibus irretiti sunt.

3. PRAETEREA Sacerdotii nostri iudicium, et potestas per iudicium veteris sacerdotii figuratur: sed minoribus iudicibus secundum legem non omnia competeat discutere, sed ad superiores recurrebant, ut dicitur Exod. 24.: *Si quid natum fuerit quaestionis inter vos*, etc.; ergo videtur, quod nec sacerdos de gravioribus peccatis possit subditum suum absolvere, sed debeat ad superiorem remittere.

SED CONTRA. Cuicumque committitur principale, committitur et accessorium; sed sacerdotibus committitur, quod subditis suis Eucharistiam dispensent, ad quam ordinatur absolutio a peccatis quibuscumque; ergo sacerdos ab omnibus peccatis potest subditum suum absolvere, quantum est de clavium potestate.

Praeterea. Gratia omne peccatum tollit, quantumcumque sit parva: sed sacerdos sacramenta dispensat, quibus gratia datur; ergo, quantum est de potestate clavium, de omnibus peccatis absolvere potest.

RESPONDEO dicendum, quod potestas ordinis, quantum est de se, extendit se ad omnia peccata remittenda; sed quia ad usum huiusmodi potestatis requiritur iudicium, quae a maioribus in inferiores descendit, ideo potest su-

perior aliqua sibi reservare, in quibus iudicium inferiori non committat: alias de quolibet potest simplex sacerdos absolvere, habens jurisdictionem. Sunt autem *quinque* casus, in quibus oportet, quod simplex sacerdos poenitentem ad superiorem remittat: *primus* est, quando est sollemnis poenitentia imponenda, quia ejus minister proprius est episcopus; *secundus* est de excommunicatis, quando inferior sacerdos non potest absolvere, utpote quando est a superiore excommunicatus; *tertius*, quando invenit irregularitatem contractam, pro cuius dispensatione debet ad superiorem remittere; *quartus* de incendiariis; *quintus*, quando est consuetudo in aliquo episcopatu, quod enormia crimina ad terrorem reserventur episcopo, quia consuetudo dat, vel aufert in talibus potestatem.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod in tali casu nec sacerdos debet audire confessionem mulieris, cum qua peccavit, de illo peccato, sed debet ad alium mittere, nec illa debet ei confiteri, sed debet petere licentiam ad alium eundi, vel ad superiorem recurrere, si ille licentiam denegaret, tum propter periculum, tum quia est minor verecundia: si tamen absolveret, absoluta esset. Quod enim Augustinus dicit, quod non debeat esse in eodem crimine, intelligendum est secundum congruitatem, non secundum necessitatem sacramenti.

AD SECUNDUM dicendum, quod poenitentia ab omnibus defectibus culpae liberat, non autem ab omnibus defectibus poenae, quia adhuc post peractam poenitentiam de homicidio aliquis remanet irregularis: unde sacerdos potest de crimine absolvere, et pro poena amovenda debet ad superiorem remittere, nisi in excommunicatione, quia absolutio ab ipsa debet praecedere absolutionem a peccato; quia quamdiu aliquis est excommunicatus, non potest recipere aliquod Ecclesiae sacramentum.

AD TERTIUM dicendum, quod ratio illa procedit quantum ad haec, in quibus sibi superiores potestatem jurisdictionis reservant.

ARTICULUS III.

80

UTRUM ALIQUIS UTI POSSIT CLAVIBUS IN SUUM SUPERIOREM.

AD TERTIUM sic proceditur. Videtur, quod aliquis non possit uti clavibus in suum superiorem: actus enim sacramentalis quilibet requirit propriam materiam: sed propria materia usus clavium est persona subjecta, ut dictum est (*q. praec. art. 6.*); ergo in eo, qui non est subditus, non potest clavibus sacerdos uti.

2. PRAETEREA. Ecclesia militans imitatur triumphantem: sed in coelesti Ecclesia inferior angelus nunquam purgat, aut illuminat, aut perficit superiorem; ergo nec aliquis inferior sacerdos potest uti actione hierarchica, quae est per absolutionem, in superiorem.

3. PRAETEREA. Iudicium poenitentiae debet esse ordinatius, quam iudicium exterioris fori: sed in exteriori foro inferior non potest excommunicare, aut absolvere superiorem; ergo videtur, quod nec in foro poenitentiali.

SED CONTRA. Superior praelatus etiam circumdatus est infirmitate, et contingit ipsum peccare: sed remedium contra peccatum est potestas clavium; ergo cum ipse non possit in seipsum clave uti, quia non potest esse simul iudex, et reus, videtur quod possit inferior in ipsum clavium potestate uti.

Praeterea. Absolutio, quae fit per virtutem clavium, ordinatur ad perceptionem Eucharistiae: sed inferior potest superiori Eucharistiam dispensare, si petat; ergo et clavium potestate in ipsum uti, si se ei subjecerit.

RESPONDEO dicendum, quod potestas clavium, quantum est de se, extendit se ad omnes, ut dictum est (*art. praec.*): sed quod in aliquem sacerdos non possit potestate clavium uti, contingit ex hoc, quod ejus potestas est ad aliquos specialiter limitata: unde ille qui limitavit, potest extendere in quem voluerit: et propter hoc etiam potestatem ei dare potest in seipsum, quamvis ipse in seipsum uti clavium potestate non possit, quia potestas clavium requirit pro materia aliquem subjectum, et ita alium; sibi ipsi enim aliquis subjectus esse non potest.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod quamvis episcopus, quem simplex sacerdos absolvit, sit superior eo simpliciter, est tamen inferior eo, in quantum ei se ut peccatorem subjicit.

AD SECUNDUM dicendum, quod in angelis non potest accidere aliquis defectus, ratione cuius inferioribus suis superiores subdantur, sicut accidit in hominibus; et ideo non est simile.

AD TERTIUM dicendum, quod iudicium exterius est secundum homines, sed iudicium confessionis est quoad Deum, apud quem aliquis redditur minor ex hoc quod peccat, non autem apud hominum praelationes: et ideo in exteriori iudicio sicut nullus in seipsum sententiam dare potest excommunicationis, ita nec alteri committere, ut se excommunicet: sed in foro conscientiae potest alteri committere suam absolutionem, qua ipse uti non possit. Vel dicendum, quod absolutio in foro confessionis est principaliter potestatis clavium, et ex consequenti respicit jurisdictionem; sed excommunicatio respicit totaliter jurisdictionem. Quantum autem ad potestatem ordinis omnes sunt aequales, non autem quantum ad jurisdictionem; et ideo non est simile.

QUAESTIO XXI.

DE EXCOMMUNICATIONIS DEFINITIONE, CONGRUITATE, ET CAUSA,
IN QUATUOR ARTICULOS DIVISA.

Consequenter videndum est de excommunicatione; de qua *primo* considerandum est de definitione excommunicationis, et congruitate, et causa: *secundo* de eo qui potest excommunicare, et excommunicari: *tertio* de participatione cum excommunicatis: *quarto* de absolutione ab excommunicatione.

Circa primum quaeruntur quatuor.

Primo. Utrum convenienter excommunicatio definiatur.

Secundo. Utrum Ecclesia debeat aliquem excommunicare.

Tertio. Utrum aliquis pro aliquo temporali damno sit excommunicandus.

Quarto. Utrum excommunicatio injuste lata aliquem effectum habeat.

aperiri non potuit ante Christi passionem; ergo sacerdos legalis claves non habuit.

Praeterea. Sacramenta veteris legis gratiam non conferebant: sed aditus regni coelestis aperiri non potuit nisi per gratiam; ergo per illa sacramenta non poterat aperiri; et sic etiam sacerdos, qui minister eorum erat, claves regni coelestis non habebat.

RESPONDEO dicendum, quod quidam dixerunt, quod in veteri lege erant claves regni apud sacerdotes, quia eis erat commissum imponere poenam pro delictis, ut dicitur Levit. 5., quod ad claves pertinere videtur; sed fuerunt tunc incompletae: nunc autem per Christum in sacerdotibus novae legis perfectae sunt. Sed hoc videtur esse contra intentionem Apostoli in epistola ad Hebr. cap. 9.; ibi enim sacerdotium Christi praefertur sacerdotio legali, per hoc quod *Christus assistit Pontifex futurorum bonorum*, introducens per proprium sanguinem in *tabernaculum non manufactum*, in quod introducebat sacerdotium veteris legis *per sanguinem hircorum, et taurorum*; unde patet, quod sacerdotii illius potestas non se extendebat ad coelestia, sed ad figuras coelestium. Et ideo secundum alios dicendum est, quod non habebant claves, sed in eis clavium figura praecessit.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod claves regni coelestis consequuntur ad sacerdotium, quo homo in coelestia introducit; non autem tale erat sacerdotium Leviticum, et ideo claves coeli non habuerunt, sed claves terreni tabernaculi.

AD SECUNDUM dicendum, quod sacerdotes veteris legis habebant auctoritatem discernendi, et iudicandi, sed non ut admitteretur homo iudicatus ab eis in coelestia, sed in figuras coelestium.

AD TERTIUM dicendum, quod non habebant spiritualem potestatem, quia per sacramenta legalia non a culpis, sed ab irregularitatibus purgabant homines, ut ad manufactum tabernaculum aditus purgatis per eos pateret.

ARTICULUS II.

73

UTRUM CHRISTUS CLAVEM HABUERIT.

AD SECUNDUM sic proceditur. Videtur, quod Christus non habuerit clavem; clavis enim characterem ordinis consequitur: sed Christus non habuit characterem; ergo non habuit clavem.

2. PRAETEREA. Christus habuit in sacramentis potestatem excellentiae, ut effectum sacramenti sine sacramentalibus posset conferre: sed clavis est quoddam sacramentale; ergo non indigebat clavi, et sic frustra eam habuisset.

SED CONTRA est, quod dicitur Apoc. 3.: *Haec dicit, qui habet clavem David*, etc.

RESPONDEO dicendum, quod virtus aliquid agendi est in instrumento, et in per se agente, non eodem modo, sed in per se agente est perfectius: potestas autem clavium, quam nos habemus, et aliorum sacramentorum virtus est instrumentalis; sed in Christo est ut in per se agente ad salutem nostram; per auctoritatem quidem, in quantum est Deus, sed per meritum, in quantum est homo. Clavis autem de ratione sua exprimit potestatem aperiendi, et claudendi, sive aliquis aperiatur, quasi principale agens, sive quasi minister: et ideo in Christo oportet ponere clavem, sed altiori modo, quam sit in ejus ministris; et ideo dicitur, quod habeat clavem excellentiae.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod character de sua ratione dicit aliquid ab alio derivatum; et ideo potestas clavium, quae in nobis a Christo derivata est, sequitur characterem, quo Christo conformamur: sed in Christo non sequitur characterem, sed principalem formam.

AD SECUNDUM dicendum, quod clavis illa, quam Christus habuit, non erat sacramentalis, sed sacramentalis clavis principium.

ARTICULUS III.

74

UTRUM SOLI SACERDOTES CLAVES HABEANT.

AD TERTIUM sic proceditur. Videtur, quod non soli sacerdotes claves habeant: dicit enim Isidorus (*lib. 7. Etym. cap. 12. in fin. et cap. 2. de Ecclesiast. Offic. cap. 14.*) quod « ostiarii inter bonos, et malos habent iudicium, dignos recipiunt, indignos rejiciunt »; sed haec est definitio clavium, ut ex dictis patet (*q. 17. art. 2.*); ergo non solum sacerdotes, sed etiam ostiarii claves habent.

2. PRAETEREA. Claves sacerdotibus dantur, dum per unctionem potestatem divinitus accipiunt: sed reges etiam potestatem in populum fidelem divinitus habent, et unctione sanctificantur; ergo non soli sacerdotes habent claves.

3. PRAETEREA. Sacerdotium est ordo uni singulari personae conveniens: sed clavem aliquando videtur habere tota una congregatio, quia quaedam capitula excommunicationem inferre possunt, quod ad potestatem clavium pertinet; ergo non soli sacerdotes clavem habent.

4. PRAETEREA. Mulier non est sacerdotalis ordinis susceptiva, quia ei in ecclesiis docere non competit, secundum Apostolum, 1. Cor. 14.; sed aliquae mulieres videntur habere clavem, sicut abbatissae, quae habent spiritualem potestatem in subditas; ergo non solum sacerdotes claves habent.

SED CONTRA est, quod Ambros. dicit (*lib. 1. de Poenit. cap. 2. a princ.*): « Hoc jus (scilicet ligandi, et solvendi) solis sacerdotibus est concessum ».

Praeterea. Per potestatem clavium efficitur aliquis medius inter populum, et Deum: sed hoc tantum sacerdotibus competit, qui *constituuntur in his quae sunt ad Deum, ut offerant dona, et sacrificia pro peccatis*, ut dicitur Hebr. 5.; ergo soli sacerdotes claves habent.

RESPONDEO dicendum, quod clavis est duplex: una quae se extendit ad ipsum coelum immediate, removendo impedimenta introitus in coelum per remissionem peccati; et haec vocatur clavis ordinis, et hanc soli sacerdotes habent, quia ipsi soli ordinantur populo in his, quae directe sunt ad Deum: alia clavis est, quae non directe se extendit ad ipsum coelum, sed mediante militante Ecclesia, per quam aliquis ad coelum vadit, dum per eam aliquis excluditur, vel admittitur ad consortium Ecclesiae militantis, per excommunicationem, et absolutionem; et haec vocatur clavis jurisdictionis in foro causarum; et ideo hanc etiam non sacerdotes habere possunt, sicut archidiaconi, et electi, et alii qui excommunicare possunt: sed non proprie dicitur clavis coeli, sed quaedam dispositio ad ipsam.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod ostiarii habent clavem custodiendi ea, quae in templo materiali continentur, et habent iudicium a tali templo excludendi, et admittendi, non quidem sua auctoritate iudicantes, qui sint digni, vel indigni, sed iudicium sacerdotum exequentes, ut sic quodammodo executores potestatis sacerdotalis videantur.

AD SECUNDUM dicendum, quod reges non habent aliquam potestatem in spiritualibus, et ideo clavem regni coelestis non accipiunt, sed solum in temporalibus, quae etiam non nisi a Deo esse potest, ut patet Rom. 13.: nec per unctionem in aliquo sacro ordine consecrantur; sed excellentia potestatis ipsorum a Christo descendere significatur, ut et ipsi sub Christo in populo christiano regnent.

AD TERTIUM dicendum, quod sicut in politicis quandoque iudex habet potestatem, sicut est in regno; quandoque autem multi in diversis officiis constituti etiam ex aequo, ut patet in 8. Ethic. (cap. 10. et 11.), ita etiam spiritualis iurisdictio potest haberi ab uno solo, sicut ab episcopo, et a pluribus simul, sicut a capitulo: et sic habent clavem iurisditionis, non tamen clavem ordinis simul omnes.

AD QUARTUM dicendum, quod mulier, secundum Apostolum (1. ad Timoth. 2. et ad Tit. 2.), est in statu subjectionis, et ideo non potest habere aliquam spirituales iurisditionem, quia etiam secundum Philosophum in 8. Ethicor. (cap. 10. a med.), corruptio est urbanitatis, quando ad mulierem dominium pervenit; unde mulier non habet neque clavem ordinis, neque clavem iurisditionis: sed committitur mulieri aliquis usus clavium, sicut habere correctionem in subditas mulieres, propter periculum quod imminere posset, si viri mulieribus cohabitarent.

ARTICULUS IV

75

UTRUM ETIAM SANCTI HOMINES NON SACERDOTES
CLAVES HABEANT.

AD QUARTUM sic proceditur. Videtur, quod etiam sancti homines non sacerdotes usum clavium habeant: absolutio enim, et ligatio, quae fit per claves, efficaciam habet ex merito passionis Christi: sed illi maxime passioni Christi conformantur, qui per patientiam, et alias virtutes Christum passum sequuntur; ergo videtur, quod etiam si non habeant sacerdotalem ordinem, possint ligare, et solvere.

2. PRAETEREA. Hebr. 7. dicitur: *Sine ulla contradictione quod minus est a meliore benedicitur*: sed « in spiritualibus », secundum Aug. (lib. de Trinit. cap. 8.), « hoc est majus esse, quod est melius esse »; ergo meliores, qui scilicet plus de charitate habent, possunt alios benedicere absolvendo: et sic idem quod prius.

SED CONTRA. « Cujus est potentia, ejus est actio », secundum Philos. (lib. de Somn. et Vigil. cap. 1. parum a princ.): sed clavis, quae est potestas spiritualis, est tantum sacerdotum; ergo et usus ejus non nisi sacerdotibus convenire potest.

RESPONDEO dicendum, quod agens per se, et agens instrumentale in hoc differunt, quod agens instrumentale non inducit in effectum similitudinem suam, sed similitudinem principalis agentis; principale autem agens inducit similitudinem suam. Et ideo ex hoc aliquid constituitur principale agens, quod habet aliquam formam, quam in alterum transfundere potest; non autem ex hoc constituitur agens instrumentale, sed ex hoc quod est applicatum a principali agente ad effectum aliquem inducendum. Cum ergo in actu clavium principale agens sit Christus, ut Deus per auctoritatem, et ut homo per meritum, ex ipsa plenitudine divinae bonitatis in eo, et ex perfectione gra-

tiae consequitur, quod possit in actum clavium. Sed homo alius non potest in actum clavium, sicut per se agens, quia nec ipse alteri gratiam, qua remittuntur peccata, dare potest, nec sufficienter mereri, et ideo non est nisi sicut agens instrumentale. Unde et ille qui effectum clavium consequitur non assimilatur utenti clavibus, sed Christo; et ideo quantumcumque aliquis habeat de gratia, non potest pertingere ad effectum clavium, nisi applicetur ad hoc, ut minister, per ordinis susceptionem.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod sicut inter instrumentum, et effectum non exigitur similitudo, secundum convenientiam in forma, sed secundum proportionem instrumenti ad effectum; ita etiam nec inter instrumentum, et principale agens: et talis similitudo est in sanctis hominibus ad Christum passum; et talis similitudo eis usum clavium non confert.

AD SECUNDUM dicendum, quod quamvis purus homo non possit alteri ex condigno mereri gratiam, tamen unius meritum potest cooperari ad salutem alterius; et ideo duplex est benedictio: una, quae est ab ipso homine puro, sicut merente per proprium actum; et talis potest fieri a quolibet sancto, in quo Christus habitat per gratiam, et haec requirit majoritatem bonitatis ad minus in quantum hujusmodi: alia est benedictio, qua homo benedicit, ut benedictionem, quae est ex merito Christi, instrumentaliter alicui applicans; et quantum ad hanc requiritur majoritas ordinis, et non virtutis.

ARTICULUS V.

76

UTRUM MALI SACERDOTES USUM CLAVIUM HABEANT.

AD QUINTUM sic proceditur. Videtur, quod mali sacerdotes usum clavium non habeant: Joan. enim 20., ubi usus clavium apostolis traditur, Spiritus Sancti donum praemittitur: sed mali non habent Spiritum Sanctum; ergo non habent usum clavium.

2. PRAETEREA. Nullus sapiens rex dispensationem sui thesauri suo inimico committit: sed usus clavium in dispensatione consistit thesauri coelestis Regis, qui est ipsa Sapientia; ergo mali, qui per peccatum sunt ejus hostes, non habent usum clavium.

3. PRAETEREA. Augustinus dicit (lib. 5. de Bapt. contr. Donat. cap. 21. ad fin.), quod « sacramentum gratiae dat etiam Deus per malos, ipsam vero gratiam non nisi per seipsum, vel per sanctos suos; et ideo remissionem peccatorum per seipsum facit, vel per ipsius columbae membra »: sed remissio peccatorum est usus clavium; ergo peccatores, qui non sunt columbae membra, usum clavium non habent.

4. PRAETEREA. Intercessio mali sacerdotis non habet aliquam efficaciam ad reconciliandum, quia, secundum Gregor. (in Pastor. part. 1. cap. 11. a princ.), « cum is qui displicet, ad interpellandum mittitur, irati animus ad deteriora provocatur »: sed usus clavium fit per quandam intercessionem, ut patet in forma absolutionis; ergo pravi sacerdotes non habent efficaciam clavium usum.

SED CONTRA. Nullus potest scire de alio, an sit in statu salutis; si ergo nullus posset uti clavibus in absolvendo, nisi existens in statu salutis, nullus sciret se esse absolutum: quod est valde inconveniens.

Praeterea. Iniquitas ministri non potest auferre liberalitatem domini: sed